

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

172

Vragen van het lid **Dobbe** (SP) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp over *de humanitaire situatie in Soedan* (ingezonden 7 augustus 2024).

Antwoord van Minister **Klever** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp) (ontvangen 4 oktober 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Ernstige honger in door burgeroorlog geteisterd Soedan bereikt dieptepunt, officieel hongersnood vastgesteld»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat de Integrated Food Security Phase Classification (IPC) officieel een hongersnood in Soedan heeft vastgesteld? Zo ja, wat is uw reactie op dit feit?

Antwoord 2

De *Famine Review Committee* van het IPC heeft op 1 augustus jl. gerapporteerd over een vastgestelde hongersnood in Zamzam vluchtelingenkamp in Noord Darfoer in Soedan. Deze feitelijke vaststelling is schokkend maar niet onverwacht gegeven eerdere prognoses en analyses van de situatie in Soedan, bijvoorbeeld van het Clingendael instituut van mei 2024 en het IPC rapport van 27 juni jl.

Vraag 3

Kunt u reageren op de bewering in het artikel en het rapport waar het artikel naar verwijst dat er sprake is van «opzettelijke belemmeringen opgelegd door partijen betrokken bij het conflict» vanuit het Soedanese regeringsleger?

¹ NRC, 2 augustus 2024, «Ernstige honger in door burgeroorlog geteisterd Soedan bereikt hoogtepunt, officieel hongersnood vastgesteld» (<https://www.nrc.nl/nieuws/2024/08/02/ernstige-honger-in-door-burgeroorlog-geteisterd-soedan-bereikt-dieptepunt-officieel-hongersnood-vastgesteld-a4861560>)

Antwoord 3

Het belemmeren van toegang van onpartijdige humanitaire hulp tot bevolking in nood is in strijd met het humanitair oorlogsrecht en niet acceptabel.

Vraag 4

Als bovenstaande bewering klopt, heeft dit effecten in de diplomatieke betrekkingen tussen de Nederlandse en Soedanese regeringen? Zo ja, op welke manier? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Reeds voor het uitbreken van het conflict in april 2023 was er geen directe samenwerking met de *de facto* overheid van Soedan, die aan de macht kwam na een staatsgreep in oktober 2021. De vaststelling van hongersnood heeft dan ook geen effecten op de diplomatieke betrekkingen tussen de Nederlandse en Soedanese regeringen. Waar mogelijk, geeft Nederland wel de politieke boodschap af dat het verlenen van humanitaire toegang cruciaal is, zoals ook tijdens de humanitaire conferentie in Parijs in april jl.

Vraag 5

Deelt u de constatering dat het belemmeren van humanitaire hulp in strijd is met het humanitair oorlogsrecht?

Antwoord 5

Ja, volgens het humanitair oorlogsrecht moeten partijen in een conflict snelle en ongehinderde doorgang van humanitaire hulp voor mensen in nood, die een onpartijdig karakter heeft en waarbij geen onderscheid gemaakt wordt, toestaan en faciliteren.

Vraag 6

Op welke manieren roept u de strijdende partijen op zich aan humanitair oorlogsrecht te houden? Kunt u dit toelichten?

Antwoord 6

Nederland blijft op verschillende momenten en in diverse fora, al dan niet in EU verband, oproepen tot het respecteren van het humanitair oorlogsrecht (IHL) en het naleven van de Jeddah-agreement, die beide partijen hebben ondertekend en waarin het naleven van IHL en ongehinderde toegang voor humanitaire organisaties zijn afgesproken.

Vraag 7

Op welke manieren draagt het kabinet bij aan het toegankelijk maken van humanitaire hulp? Kunt u dit toelichten?

Antwoord 7

Tijdens de humanitaire conferentie in Parijs van 15 april jl., georganiseerd door Frankrijk en de EU met deelname van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, is een *declaration of principles* ondertekend waarin o.a. wordt opgeroepen humanitaire toegang te verbeteren. De EU zet zich in voor verbetering van humanitaire toegang via diplomatieke inzet van met name de EU Speciaal Gezant voor de Hoorn van Afrika. Daarnaast is Nederland in gesprek met verschillende VN organisaties, waaronder *World Food Programme* en de *Food and Agriculture Organization*, in New York, Geneve en Rome om de urgentie van de situatie te bespreken, inspanningen waar mogelijk te vergroten, en mogelijke acties te identificeren en coördineren. En Nederland is in contact met andere landen (inclusief leden van de VN-veiligheidsraad) om te bezien welk instrumentarium de VN kan inzetten, bijvoorbeeld via resoluties, om hulp in gebieden te krijgen die niet toegankelijk zijn. De diplomatieke inzet wordt versterkt door het EU sanctieregime. De EU bereidt momenteel additionele sancties voor om de druk op beide strijdende partijen verder op te voeren.

Vraag 8

Welke maatregelen heeft u genomen sinds het kabinet in april van dit jaar 10 miljoen euro voor het World Food Program ten gunste van Soedan heeft toegezegd? Volgen er nog extra middelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Nederland droeg EUR 10 miljoen extra aan WFP bij voor Soedan en Soedanese vluchtelingen in Tsjaad. Een groot deel van de Nederlandse bijdrage aan de humanitaire hulp verloopt via flexibele financiering aan vaste partners zoals VN-organisaties, het Nederlandse Rode Kruis (NRK), de *Dutch Relief Alliance* en het *Sudan Humanitarian Fund* van de VN bij aan de humanitaire crisis in Soedan. Deze middelen kunnen zij direct inzetten daar waar de nood het hoogste is. In aanvulling daarop zijn er sinds april via vaste partners enkele specifieke allocaties gedaan voor de respons in en rond Soedan. Zo heeft de *Dutch Relief Alliance* (DRA) met een bedrag van EUR 3 miljoen een acute response opgezet in Tsjaad ter ondersteuning van de opvang van Soedanese vluchtelingen, en een allocatie gedaan van EUR 3 miljoen voor een acute response in Darfoer. Via het Nederlandse Rode Kruis (NRK) is recent bijna EUR 1,2 miljoen toegekend aan de Soedanese Rode Halve Maan voor inzet op water en sanitatie (*WASH*). Het *Central Emergency Response Fund* (CERF) van de VN, waarvan Nederland met EUR 55 miljoen in 2024 een van de grootste donoren is, heeft dit jaar al USD 41 miljoen beschikbaar gesteld aan humanitaire actoren in Soedan.

Op dit moment is het vooral belangrijk de toegangsbelemmeringen weg te nemen die hulpverlening naar de meest kwetsbare gemeenschappen tegenhouden en onze humanitair-diplomatieke inspanningen zijn met name hierop gericht.

Vraag 9

Kunt u toezeggen dat, ondanks de geplande bezuinigingen op uw ministerie, er voldoende geld voor humanitaire hulp beschikbaar blijft? Zo ja, hoeveel? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Het merendeel van de humanitaire bijdragen is meerjarig vastgelegd. Dat geldt voor de bijdragen aan verschillende VN-organisaties, het Internationale Rode Kruis (ICRC) en ook voor de subsidieovereenkomsten met de *Dutch Relief Alliance* en het Nederlandse Rode Kruis. Voor 2024 bedraagt het totale budget voor humanitaire hulp EUR 535 miljoen. Over de effecten van de bezuinigingen uit het Hoofdlijnenakkoord in 2025 wordt u bij de ontwerpbegroting 2025 geïnformeerd.

Vraag 10

Deelt u de mening dat ontwikkelingshulp en -samenwerking een belangrijke rol spelen in het voorkomen van dit soort rampzalige conflicten? Zo ja, hoe verhoudt dit zich tot de voorgenomen bezuinigingen op Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Effectieve hulp kan bijdragen aan ontwikkeling en stabiliteit. De Nederlandse ontwikkelingshulp zal mede daarop worden ingezet. In het Hoofdlijnenakkoord kiest het kabinet ervoor te bezuinigen op ODA-middelen in de jaren 2025 en daarna. Over de effecten van deze bezuinigingen in 2025 wordt u bij de ontwerpbegroting 2025 geïnformeerd.

Vraag 11

Kunt u een stand van zaken geven over de uitvoering van de gewijzigde motie van het lid Dobbe c.s. over via alle mogelijke kanalen hulpgoederen aan de bevolking van Soedan leveren zolang dat niet voldoende via land kan? (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2886)

Antwoord 11

Het vergroten van toegang over land is verreweg de meest effectieve wijze om hulp bij de bevolking van Soedan te krijgen op de schaal die onmiddellijk nodig is. Daar zijn de afgelopen maanden de inspanningen rond het verbeteren van humanitaire toegang op gericht geweest. De *de facto* autoriteiten laten inmiddels weer humanitaire transporten door via de Adré-grensovergang met Tsjaad. Deze grensovergang is cruciaal voor bevoorrading van Darfoer en andere delen van het door RSF bezette gebied.

Vraag 12

Kunt u een stand van zaken geven over de uitvoering van de motie van het lid Dobbe over bij de Europese Unie pleiten voor het aan banden leggen van wapenleveranties aan landen die doorleveren aan strijdende partijen in Sudan? (Kamerstuk 32 735, nr. 389)

Antwoord 12

Nederland bespreekt de zorgwekkende situatie in Soedan onder andere met de regionale partners en benadrukt daarbij de noodzaak tot een einde aan het geweld en het belang van naleving van het VN wapenembargo. Voorts is Nederland voornemens tijdens de eerst volgende bijeenkomst van EU raads werkgroep Export van Conventionele Wapens (COARM) in september aandacht te vragen voor het risico op omleiding van wapens naar de strijdende partijen in Soedan.

Vraag 13

Kunt u de bovenstaande vragen afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord 13

Ja.